

Fetih Ruhunun Gücü Yahut İstanbulun Fethi

– M.Nihat Malkoç · 29 Mayıs 2022

M. NİHAT MALKOÇ

Dünya tarihinin akışını değiştiren hadiselerin başında gelir İstanbul'un Fatih Sultan Mehmet Han tarafından fethedilmesi... Bin yıllık Bizans'ın kâbusudur 29 Mayıs 1453 günü... 1453 yılının Mayıs'ının son Salı günü İstanbul kapılarına dayanan Sultan İkinci Mehmet, önündeki engelleri bir bir aşmıştı. Bu, Bizans'ın düşüşü, Osmanlı'nın yükselişiydi. Onun içindir ki Batıda uğursuz sayılır Salı günleri... Hatta bizim oralarda da Salı gününün uğursuz olduğuna inanırlar. Bu, ecnebilerin kültürümüze ve inançlarımıza soktuğu bir fitneden başka bir şey değildir. Bizans için uğursuz olan Salı, bizim için bayram derecesinde sürur günüdür.

Çağ açıp çağ kapayan feth-i mübin, asırları aşip günümüze ulaşan bir idealin somutlaşmasıdır. Büyük şair Yahya Kemal'in Aziz İstanbul'unun mübarek ve muazzez Müslüman beldesine dönüşmesidir. 21 yaşındaki iman ve fazilet sahibi bir delikanlının Molla Gürani ve Akşemseddin'in manevî tedrisatından geçerek dünyaya damgasını vurmasıdır. Kahramanlığın maneviyatla bütünleşmesidir fetih. İman ve cengâverlik kanatlarıyla yücelere baş değdirmektir. Hak için hakikate boyun eğmektir fetih... Sonsuzluğa talip olmaktır.

İstanbul dünyada apayrı bir yere ve konuma sahip müstesna bir şehirdir. Her yönüyle adeta bir yeryüzü cennetidir. İstanbul'un emsalini arayanlar beyhude zaman geçiriyor demektir. Kültürlerin cenk meydanıdır burası. Bu beldenin güzelliklerini ve özelliklerini saymakla bitiremeyiz. Şairler bu harikuladeliği dile getirmek için nice dizeler sarf etmişlerdir. İstanbul'un güzelliklerini Yahya Kemal şu dörtlüklerle bihakkin ebedileştirmiştir:

“Sana dün bir tepeden baktım azîz İstanbul!

Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.

Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!

Sâde bir semtini sevmek bile bir ömre değer.”

İstanbul canlar pahasına alınan, şehitler ve gaziler diyarıdır. Tarihin yönünü ve akışını değiştiren bu şanlı zafer, iman ve irfan neslinin inancının tecellisidir. Emsalsiz bir şahlanışın panoramasıdır. Ulubatlı Hasanların, hayatı memada tercih ettikleri tarifsiz bir hazdır. Bizler, az sonra öleceğini bile bile surlara bayrak dikmek için kendini feda eden Ulubatlı Hasan'ın taşıdığı ruhu idrak edebiliyor muyuz? O ki Enderun'da yetişmiş, dinî ve fennî ilimleri hıfzetmişti. O ki her tarafı yara bere içinde olmasına rağmen vazifesini bitirmenin hazzını yaşıyordu. Cennet kapıları ardına kadar açılmıştı bu Allah dostunu karşılamak için...

Fatih Sultan Mehmet, bu Hak dostunun düşman karşısındaki rahatlığı ve cesareti karşısında hayretler içinde kalmış, son nefesini vermek üzere olan bu cengâverin yanına gelerek durumunu gözlemiştir. O yiğit yürekli adam, son nefesini verdiği bu demlerde yine de gülümsüyordu. Bu durumun sebebini soranlara şu cevabı veriyordu: "Biraz evvel buraları Allah Resulü teftiş ediyordu. Onun gül cemalini gördüm. Sürurum, sevincim bundandır."

Ulubatlı, ölümden buldu ölümsüzlüğü... Onun dudaklarından dökülenler iman ehlinin gül yüzünden yansıyan hissiyattır. Bazılarının düşündüğü gibi 'mitos' değildir. İstanbul'a dair anlatılanlar, gerçeğin ta kendisidir. Fakat bunları anlamak engin bir ruha sahip olmakla mümkündür. Manevî boşluklar içerisinde debelenenlerin bu hakikatlere 'mitos' demesini yadırgamamak lazımdır. Zira ulvî duygular yüce ruhlardan süzülür. Denî ruhlarda ancak denî hissiyat barınır. Anlamak için manevî derinlik gerekir. Bu derinlik ancak maneviyatın ruhları kuşatmasıyla elde edilir. Uhrevî değerleri yok farz edenlerden büyük duyguları sindirmesini ve hakkıyla anlamasını beklemek, köre fili tarif ettirmek kadar abes ve yanıltıcıdır.

Günümüz gençliğiyle, taptaze bir delikanlı iken İstanbul'u fethedecek cesaret ve donanıma sahip Sultan Mehmet'i mukayese ettiğimizde acaba nasıl bir görüntüyle karşılaşırız? Bugünkü gençlik ile bundan altı asır evvelki gençlik ne durumdadır? İla-yı kelimetullah uğruna bütün varını vermeye hazır olan Osmanlı nesli ile günümüz gençliği arasında dağlar kadar fark var. Bugünkü gençlik büyük bir ahlak erozyonuyla karşı karşıyadır.

Gününü gün etmeyi ve hayatını doyasıya yaşamayı yegâne gaye edinen günümüz gençliği, bizi biz yapan ulvî duygulardan yoksundur. Bu fevkalade acı ve esef verici bir durumdur. Bugünkü şartlar altında onlara fetih ruhunu anlatmak ve yaşatmak hiç de kolay değildir. Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştaki gençler, kör nefislerine köle oluyorlar. Karanlık dehlizlerde kaybolup gidiyorlar. Ecnebi nehirlerde yıkanıp arındıklarını sanıyorlar; oysa kirlendikçe kirleniyorlar. Zamanın kokuşmuşluğu ruhlarını sıkıca sarıyor, adeta kelepçeliyor.

Günümüz gençleri dağlardan kalyonlar çektirecek, surların dişlerini kerpetenlerle sökecek bir cesarete ve arı ruha sahip değildir. Onlar zamanın çarklarında ezilmişlerdir. Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaşta olan bu yeni nesil, taşıdığı değerden de habersizdir. Şair Arif Nihat Asya, benliğini yitiren bu ara nesle acıyarak, biraz da kızarak şöyle sesleniyor:

"Yüzüne çarpmak gerek zamanenin fendini...
Göster: Kabaran sular nasıl yıkar bendini?
Küçük görme, hor görme, delikanlım kendini
Şu kırık abideyi yükseltecek taştasın;
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!"

Medeniyetin beşiği İstanbul'u İslam kültürüne kazandıran Fatih Sultan Mehmet, bir zihniyetin müşahhas

sembolüdür. Bence fetihten evvel onun ruh köküne inmek, ahlakının dayanağını araştırmak lazımdır. Düşleri hakikate dönüştüren bu genç sultan, asaletli bir neslin terkiyiydi. Çok genç bir yaşta koca bir imparatorluğa hükmetmek, güç merkezi olmak hiç de kolay değildir. O, gücünü İslam'dan ve yüreğini muhkem tutan imandan alıyordu. Osmanlı padişahlarının asıl gayesi toprak kazanmak değil, İslam'ın sedasını daha geniş bir coğrafyaya eriştirmektir. Buna 'cihat ruhu' da diyebiliriz. Üç kıtada at koşturanlar bu zihniyetin mahsulüydüler. Tarihimizdeki parlak zaferler bu ruhun peşinden akıp gelmişlerdir.

İstanbul; Hacı Bayram-ı Veli, Molla Gürani ve Molla Hüsrev gibi maneviyat erenlerinin tasarrufuyla karanlıktan aydınlığa çıkmıştır. Onlar Fatih'in manevî rehberleri ve akıl hocalarıydı. Fakat Fatih manevî ilimlerin yanında matematik, felsefe ve diğer pozitif bilimlerde de yetiştirmişti kendini. O, tek kanatla uçulamayacağını çok iyi bilen eşsiz bir komutandı. İlim meclislerinin müdavimiydi o...Padişah olmasına rağmen ilmin ayağına giderdi. İlim ve hikmet meclislerinden istifade ederdi. 21 yaşındaki genç bir yürek böyle yoğun bir eğitim neticesinde yetişmiş, yaşıyla kıyaslanamayacak derecede birikim kazanmıştı.

Dünya siyasetini çok iyi bilen Fatih, bir rivayete göre altı tane yabancı dil bilen ender devlet adamlarından biriydi. Onu şimdikilerle kıyaslayınca ortaya çıkan fark bariz olarak görölüyor. "Ya ben İstanbul'u alırım ya da İstanbul beni!" demek böyle bir inancın ve eğitimin neticesidir. Demek ki Fatih olmak öyle sıradan ruhların harcı değildir. Fatih olmak çileye talip olmaktır, korkuyu yürekten silip atmaktır. Bunun bedeli de, nimeti de büyüktür.

İstanbul'un fethi asla bir macera neticesinde gerçekteşmemiştir. Fethe dair her şey anı anına hesaplanmıştır. Bunu sadece Sultan Mehmet yapmamıştır. O, bu ekibin başı olma şerefini yaşamıştır. Fakat İstanbul'un fethinin derunî kahramanlarının emeklerini de görmezlikten gelmemeliyiz. Onlar kendilerini görünmez kılmanın gayreti içerisinde olsalar da bizler bu örnek şahsiyetleri yeni yetişen nesillere örnek şahsiyetler olarak takdim etmeliyiz.

"Benim ormanımdan bir yaş dal kesenin başını keserim" diyecek kadar iyi bir çevreci, yüzlerce gazel yazacak kadar usta bir şairdi Fatih Sultan Mehmet... Surları döven topları bizzat tasarlayan akıl bir mühendisti aynı zamanda... Onu Fatih yapan kuru bir cesaret değildi şüphesiz... Pek çok güzel hususiyet bir araya gelerek Fatih'in madde ve mana kalıbını oluşturmuştur. Fatih'i anlamadan mukaddes fethi anlayamazsınız. Fatih'in eşsiz kudretini anlamak için de onun ruhunu besleyen nurlu oluklardan nasiplenmeniz gerekir.

İstanbul'u, Türk-İslam âlemine bahşedilen nimetlerin en güzeli bilip bağrımıza basıyoruz. Onun yüce Fatih'ini de gönülden selamlıyoruz. Bizler de o çapta ve o ruhta nesiller yetiştirmenin gayreti içerisinde olacağımızı tüm dünyaya haykırıyoruz. Yaşasın fetih ruhu... Yaşasın fetih heyecanı... Yaşasın geleceğin Fatihlerini yetiştirecek analar, babalar...